

Pol-sur-Mer (1867-1869); kerkmeubelen, o.m. altaar in kapel van O.-L.-Vrouw van Gaverland te Melsele (1862). De meeste door C. ontworpen kerkgebouwen zijn, in overeenstemming met zijn geciteerde artistieke ideeën, opgevat in een vrij geïnterpreteerde neogotische of neoromaanse stijl. De constructieve eigenschappen zijn vaak opvallend, b.v. de veelvuldige toepassing van stenen gewelven. Tot de meest opmerkelijke realisaties van C. behoort ongetwijfeld de fraaie kapel van O.-L.-V. van Gaverland te Melsele, een neogotische centraalbouw die hijzelf later met een schip en twee geveltorens uitbreidde.

Bron. & Lit.: STADSARCHIEF KORTRIJK, Acq. VI, 3124-3130, Verzameling Carton-Wingene; — BISSCHOPPELIJK ARCHIEF BRUGGE, Acta episcoporum, registers van de benoemingen, bundels F. 227 (Lendelede), F. 301-302 (Roeselare), F. 388 (Watu), F. 405-409 (Wingene); — ARCHIEF GROOT-SEMINARIE BRUGGE: A-12228 (I) — Levensbeschrijving van priesters in België; — PROVINCIAAL ARCHIEF EN CULTUUR BIBLIOTHEEK BRUGGE, 161 AD 2(9), Joannes Augustinus Clarysse (hs. notitie); — Private verzameling O.V.L., Wingene, Schrijfboek ten gebruike van J. A. Clarysse (1849), (Notitieboekje van J. A. Clarysse), (ca. 1860); — Ter nagedachtenis van den eerwaarden heer Jan-August Clarysse, bouw- en oudheidkundige, eersten pastor der O.-L.-V.-kerk te Rousselare, Izegem, s.d. (aanplakbrief); — Compte rendu des travaux de la Société d'Emulation, in: *Annales de la Société d'Emulation pour l'Etude de l'histoire et des antiquités de la Flandre*, jg. XXV, Brugge, 1873, 429-432; — A.D(E)JL (EYN), De eerwaarde heer Clarysse, in: *Archieven-Boek van Rond den Heerd*, dl. II, Brugge, s.c., 89-93; — ID., Levensschets van den E. H. Clarysse, Brugge, 1875 (Bibliotheek Rond den Heerd, XXIII); — Catalogue d'une belle collection de livres de théologie, beaux-arts, architecture, archéologie, histoire de Belgique, littérature Flamande, de magnifiques ouvrages à gravures anciens et modernes, etc. provenant en grande partie de la bibliothèque de feu M. J. A. Clarysse, curé de l'église Notre-Dame à Roulers, Gent (1875); — J. RAES, Kanunnik J. O. Andries en Maria-Aalter, in: *Appeltjes van het Meetjesland*, jg. *het genootschap voor geschiedenis gesticht onder de benaming Société d'Emulation*, te Brugge, jg. CI, 1964, 251-253; — J. HUYGHEBAERT, De tweelingsparochies van St. Amand en O.L.V. te Roeselare. Om en bij de oprichting (1861-1882), Roeselare 1969 (gestencild); — A. VAN DOORNE, Welaan dan, beminde parochianen! ... Schijnwerptjes op de parochiegeestelijkheid van Wingene van XIIIde tot XXste eeuw, in: *De Roede van Tielt*, jg. III, 1972, 14-15; — J. HUYGHEBAERT, F. CALLEWAERT, P. DEJONGHE, Geschiedenis van de Onze-Lieve-Vrouweparochie, Roeselare, Roeselare 1974; — J. VAN CLEVEN, J. A. Clarysse (1814-

1873), priester-architect. Een studie van zijn kerkelijke bouwkunst (onuitgeg. Lic. verh., R.U.Gent), 1975; — ID., De neogotische parochiekerk te Sint-Maria-Aalter, in: *Appeltjes van het Meetjesland*, jg. XXVIII, 1977; — ID., De Sint-Carolus-Barromeuskerk te Ruiselede-Doomkerke, in: *Vlaanderen*, jg. 29, nr. 174, jan.-Febr. 1980, 25-26.

Jean VAN CLEVEN

CLERCK, Oscar de, beeldhouwer, medailleur en directeur van de Academie voor Schone Kunsten te Leuven.

Geboren te Oostende op 11 dec. 1892 als zoon van Constant, behanger-garneerder, en Charlotte Loncke. Hij was de tweede jongste in een gezin van zes kinderen (Jan, Emma, Georges, Daniël, Oscar en Anna). Zijn broer Jan (1881-1962) was kunstschilder. D.C. was gehuwd met Georgette Maquet. Hij overleed te St-Stevens-Woluwe op 20 jan. 1968 en werd er ook begraven. D.C. woonde achtereenvolgens in de Edith Cavellstraat te Oostende, in de Ter Kamerenstraat 175 te St.-Pieters-Woluwe en in de Oudstrijderslaan 15 te St.-Stevens-Woluwe.

D.C. vatte studies aan in de zeevaartkunde te Antwerpen, maar gaf die op om leerling te worden aan de Gentse Academie (1909-1913). Zijn leraar was er Félix Metdepenninghen. Tot zijn studiegenoten behoorden Constant Permeke en Albert Saverys. In nov. 1908 werd d.C. medestichter van de *Cercle Artistique d'Ostende*, in zijn ouderlijk huis aan de E. Cavellstraat gesticht door zijn broer Jan. De meeste Oostendse kunstenaars van toen sloten zich bij deze kunstkring aan: Louis Boel, Oscar Cornu, Maurice Desforges, Karel Dekesel, Madeleine Depape, Eugeen-Achiel Gerbosch, Louis Royon en Jef de Brock. D.C. verliet in 1913 de Gentse Academie met schitterende diploma's op zak. Hetzelfde jaar stelde hij drie portret-sculpturen tentoon in het Salon van de Nieuwpoortse Kunstkring: *Portret van Mevrouw V.*, *Mijn vriend Pol* en *Mijn vriend Oscar*. D.C. trok echter voor het eerst de aandacht met een monumentale fontein, *Vogelzang* genaamd, die te zien was tijdens de Gentse Wereldtentoonstelling van 1913. Vooral de helder-constructieve opbouw van het monument werd gewaardeerd en als vernieuwend gevoeld. Kort voor het uitbreken van de W.O. I nam d.C. ook deel aan het Salon 1914 te

Spa (met het gipsen beeld *Fautive*) en aan het Salon van de *Cercle Artistique* te Oostende.

Bij het uitbreken van de oorlog vluchtte de familie d.C. naar Engeland. Hij volgde er een tijdlang les bij de beeldhouwster Scott. Tijdens de oorlog verbleef hij geruime tijd in Amerika, waar hij belast was met decoratief sculptuurwerk aan tentoonstellingspaviljoenen te New York, Philadelphia, Boston en Rio de Janeiro. Een tijdlang werkte hij eveneens voor de Amerikaanse oorlogsvloot, meer speciaal voor camouflageinrichtingen. Tijdens deze Amerikaanse tijd ontpopte hij zich occasioneel ook als een verdienstelijk amateur-bokser. In Amerika beeldhouwde hij het *portret van Leopold Stokowsky*, dat werd afgebeeld in *Allies in Art* (London, 1917). In hetzelfde boek vinden we ook een kleurenreproductie van het portret dat zijn broer Jan van hem maakte. Na de oorlog was d.C.'s stijl volledig ontwikkeld: geblokte, vereenvoudigde figuren op een kubistische manier verwerkt: *Calvarie*, *Piëta*, *Verloren zoon*, *Sterrekundige* (1919), *De geseling* (1920), *Portret van James Ensor* (1921), *De zangeres* (1926) en *Vogelzang* (1927). Michel de Ghelderode getuigde van hem: „De Clerck est bien l'esprit le plus éclairé, la nature la plus instinctive de la jeune sculpture belge”.

Vanaf 1934 was hij leraar aan de Leuvense kunstacademie en hij werd er vast benoemd door de gemeenteraad op 10 jan. 1936. Van de stad Leuven kreeg hij de opdracht voor het monument *Heropbouw van Leuven*, dat in 1937 ingehuldigd werd in de tuinen van de stadsbibliotheek aan de L. Vanderkelenstraat. Tot zijn leerlingen aan de Academie behoorden o.m. de tapijontwerper Julien Bal, de kunstschilder Emiel Crabbe en verder Marcel Dekok, René Delvaux, Edouard Dewit, Germaine Malfait, Louis Smeyers en Emiel van Langhendonck.

In dec. 1945 werd hij tot directeur van de Academie aangesteld in opvolging van Alfred Delaunois (1876-1941). Hij nam deze functie waar tot okt. 1958.

D.C. maakte zich bijzonder verdienstelijk als beeldhouwer van monumentale, in architectuur geïntegreerde sculpturen, als-

ook als ontwerper van monumentale dinanderie, die doorgaans ook als decoratie van gebouwen bedoeld was. In die zin kreeg hij tal van opdrachten toebedeeld: 1925, internationale tentoonstelling te Monza (3 basreliëfs); 1935, wereldtentoonstelling te Brussel (decoratie van het paviljoen der textielnijverheid), *kruisweg* in de kon. kapel; 1936, stadhuis te Charleroi; 1937, tentoonstelling te Parijs (decoratie van het Belgisch paviljoen) en een doopvont; er werd hem een medaille toegekend; 1938, tentoonstelling te New-York (*decoratie van het Belgisch paviljoen* met dinanderie vervaardigd in de Ateliers Maudoux); 1939, tentoonstelling te Rijsel (9 basreliëfs in het Belgisch paviljoen); 1958, Expo 1958 te Brussel (*decoratie van het paviljoen van de textielnijverheid* en *het paviljoen van Congo*).

Ook op het vlak der penningkunst leverde d.C. menige merkwaardige prestatie: *herdenkingspenning huwelijk Jean de Luxembourg-Prinses Joséphine Charlotte*; penning *Orfeus* (1957); penning *Dankbare hulde van de Middenstand* aan zijn algemeen voorzitter Baron Van Ackere 1878-1958 (1958); *Docteur Cl. Rosier* (1960); *medaille* voor *Sint-Stevens-Woluwe* (1960); ontwerpen van het atelier- en meesterteken van de Kon. Munt te Brussel (1961); *medaille Stier* (1965); *medaille Thomas More (Obéissants à notre Conscience jusqu'à la mort)* (1967); penning *Commissariaat-Generaal voor Toerisme van België*; penning *Christelijke Volkspartij* (1972).

Van d.C. zijn ook tal van portretbustes gekend. Naast die van J. Ensor en L. Stokowsky vermelden we nog die van Prinses de Schwarzenberg, mejuffrouw Collin, baron René Steens, August Vermeylen, baron Houtard, gouverneur van Brabant, burggraaf de Spoelbergh, prof. Debaisieux, prof. kan. Lemaire, A. Smets, burgemeester van Leuven, Willem Paerels, Armand Apol.

Van de vele individuele tentoonstellingen van d.C.'s werk vermelden we speciaal die in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel (1929), in de *Cercle Artistique et Littéraire Waux-Hall* te Brussel (maart 1930), in de Galerij Georges Giroux te Brussel (febr. 1932), in de bekende galerij

Studio te Oostende (jan. 1933). Verder stelde d.C. tentoon in belangrijke buitenlandse steden als Bern, Budapest, Leipzig, Milaan, Parijs, Riga, Rome, Stockholm en Venetië.

In dec. 1966 werd een retrospectieve van zijn werk gehouden te Sint-Stevens-Woluwe (met uitgifte van een bijzondere postafstempeling). Foto's berusten in de archieven van de Stedelijke Musea Oostende en in die van de Vrienden van Jan de Clerck. Zijn broer Jan d.C. schilderde zijn portret (verz. J. Maes, Oostende).

Werk van d.C. bevindt zich in de verzamelingen van de Belgische Staat (*Bespiegeling*), in die van het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel (*De Temmer*), in het Paleis der Dynastie te Brussel, in de verzameling van de Stad Leuven (*Geseling en 16 krijttekeningen uit 1921-1938*), in het Casino te Middelerkerke, in het Museum voor Schone Kunsten te Oostende (*De Visser, De Ontaarde*), in het Kon. Muziekconservatorium te Oostende (*Lapon-memoriaal*, 1927, voorheen in het Leopoldpark) en in het Heemkundig Museum „De Plate” te Oostende (*memoriaal E. Lapon en portret van Omer Vilain*).

Nabij het vroegere vliegveld te Evere staat zijn monument van vlieger burggraaf de Spoelbergh. Te Rocquebrunes in Frankrijk staat zijn *Churchill-monument* (1966).

Lit. : Ville de Spa, Exposition des Beaux-Arts. 53e salon 1914. Spa, 1914 ; — Belgian Art in Exile. A representative gallery of modern Belgian Art. (Londen), s.d. ; — *Allies in Art*. Londen (colour), 1917 ; — P. L. FLOUQUET, Sculpture, in : *Le Document*, 6, 2., 56-57. Brussel, 1927 ; — P. BAUTIER, Parmi les sculpteurs d'esprit nouveau. Oscar De Clerck, in : *Savoir et beauté*, 7, 12. Brussel, 1927, 539-540 ; — Exposition de quelques oeuvres du statuaire Oscar De Clerck. Cercle artistique et littéraire. Brussel, 1930 ; — Tentoonstelling eener reeks werken van beeldhouwer Oscar De Clerck (*catalogus met inl. door M. DE MARCHI*). Brussel (Galeries Georges Giroux), 1932 ; — J. DE BRUYNE, Le statuaire Ostendais Oscar De Clerck. A propos de son exposition au Studio, in : *Le Carillon*, 25 jan. 1933 ; — Le dinanderie d'art. Brussel, 1952 ; — A. SCHYRGENS, Le monde inconnu des artistes. Dinant, 1957 ; — L. E. POSSCHELLE, Oscar De Clerck statuaire, in : *Reflets de Belgique et de l'O.T.A.N.*, 1, 4, 31 dec. 1958 ; — O. VILAIN, Beeldhouwer Oscar De Clerck, in : *Ostend-Flash*, 2, 9, dec. 1959 ; — E. NEUTS, Leuven. Toeristisch centrum. Leuven, 1960 ; — A. VAN KEYMEULEN, Munt- en meesterteken van Brussel, in : *Tijdschrift van het Europees Genootschap voor Munt-*

en Penningkunde, 1964, 126-130 ; — Retrospectieve tentoonstelling Oscar De Clerck (catalogus). Sint-Stevens-Woluwe, 1966 ; — Leuvense kunst van de XXe eeuw (catalogus). Leuven, 1971 ; — R. HAGHEBAERT en E. DE SCHEPPER, De kwartierstaten van Jan De Clerck, in : *Ostendiana III*. Oostende, 1978 ; — *Biografisch woordenboek der Belgische kunstenaars van 1930 tot 1970*. Brussel (Arto), 1979, s.v. DE CLERCK ; — Y. DESMET en N. POULAIN, Van kromme tot rechte. Gent 1979, 49 ; — J. LIPPENS en A. VAN KEYMEULEN, De medaille in België van 1951 tot 1976. Brussel, 1980 ; — 150 jaar Oostendse schilders (catalogus). Sint-Truiden, 1980 ; — 150 jaar Oostendse schilders (catalogus). Weert, 1981 ; — De dulle jaren in België 1920-1930 (catalogus). Brussel (A.S.L.K.), 1981, 133 ; — Sociaal engagement in de kunst (tentoonstellingscatalogus). Mechelen, 1982 ; — J. BOYENS, Oscar Jespers. Antwerpen, 1982.

Norbert HOSTYN

CONINCK, René Jean Camille de, kunst-schilder, graficus en boekillustrator.

Geboren te Bredene op 24 jan. 1907 als zoon van Théophile Oscar d.C. (°Ledeberg 27 aug. 1871), loodgietersbaas, en Anna Verdonck (Bredene 18 juni 1872-1910). Hij was het vijfde kind in een gezin van zes. D.C. huwde op 6 juli 1964 met Jacqueline Mardaga (1931-1981). Overleden te Beveren op 31 maart 1978 en begraven te Wilrijk.

D.C. toonde als kind reeds een duidelijke aanleg voor de tekenkunst. Jong nog had hij te Oostende enkele contacten met James Ensor en met Constant Permeke. Deze laatste was goed bevriend met d.C.'s vader. D.C. liep school in de Albertschool te Oostende. In 1924 trok d.C. naar Bournemouth, waar zijn oom musicus was. Hij schaaftde er zijn kennis van de Engelse taal bij en schreef er zich tevens in aan de plaatselijke Academie voor Schone Kunsten, waar hij aldus zijn vroegste artistieke opleiding (1924-1925) kreeg. Terug in eigen land had hij eerst een paar jaar allerlei losse baantjes in hotels en fabrieken. Hij schreef zich in aan de Brusselse Academie en werkte er o.l.v. Jean Delville (1929-1931).

In 1931 vestigde hij zich, eerder door een toevallige samenloop van omstandigheden, te Antwerpen (Sint-Anneke). In deze stad volgde hij, na een toelatingsexamen, de leergangen van de Kon. Academie voor Schone Kunsten en van het Nationaal Hoger Instituut voor Schone Kunsten. Hij